

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 803/2016-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 16 ods. 2, čl. 46 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 4 ods. 1 a 4, čl. 36 a čl. 37 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6, čl. 13 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 11 T 66/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1 a 4, čl. 16 ods. 2, čl. 46 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 4 ods. 1 a 4, čl. 36 a čl. 37 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6, čl. 13 a čl. 17 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 T 66/2014. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 28. septembra 2016.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 11 T 66/2014 z 22. apríla 2016 bola sťažovateľovi ustanovená za obhajkyňu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „ustanovená obhajkyňa“), a to v zmysle § 40 ods. 1 Trestného poriadku. Medzi sťažovateľom a ustanovenou obhajkyňou došlo medzičasom k strate dôvery, keďže ustanovená obhajkyňa sa podľa sťažovateľa danému prípadu nevenuje plne a absolútne nezabezpečuje dôkazy tak, ako to ustanovuje zákon, naťahuje čas, pričom dosiaľ ho navštívila dvakrát, a to 9. mája 2016 v rozsahu 40 minút a 7. septembra 2016 v rozsahu 45 minút. Pritom spis v trestnej veci sťažovateľa má asi 2 800 strán. Sťažovateľ poukazuje na to, že ide o zložitý prípad, v ktorom ustanovená obhajkyňa neplní svoju povinnosť starať sa o riadne vyšetrenie veci, o zabezpečenie dostupných dôkazov, takže je iba obhajkyňou „*na papieri*“, nie však reálne.

Sťažovateľ v tejto veci oslovil okresný súd, ako aj ustanovenú obhajkyňu s tým, aby jeho obhajoba bola odovzdaná inému advokátovi, najmä ak by ustanovená obhajkyňa mala pocit, že na „*to nemá*“, prípadne ak jej pracovné zaťaženie neumožňuje venovať sa veci. Konkrétne sťažovateľ 20. júna 2016 požiadal okresný súd, aby v súlade s ustanovením § 43 Trestného poriadku oslobodil ustanovenú obhajkyňu vzhľadom na vzájomný nedostatok nevyhnutnej dôvery. Dokonca samotná ustanovená obhajkyňa požiadala o oslobodenie od povinnosti obhajovať sťažovateľa. Okresný súd napriek tomu nezistil dôvod na zmenu osoby obhajcu.

Rovnako ani sťažnosťami adresovanými predsedovi okresného súdu sa sťažovateľovi žiadanú zmenu v osobe obhajcu nepodarilo dosiahnuť.

Podľa presvedčenia sťažovateľa obhajcu má len formálne, v skutočnosti však nedostáva kvalitnú, zákonom a ústavou garantovanú obhajobu. Zároveň okresný súd týmto spôsobom marí jeho právo na riadnu obhajobu. Zrejme mu vyhovuje, že ustanovená obhajkyňa nie je aktívna. Dôkazom tohto tvrdenia je napríklad to, že hoci 2. septembra 2016 podal žiadosť o prepustenie z väzby, pričom ustanovenú obhajkyňu vyzval, aby žiadosť

doplnila, táto tak neurobila. Inak väzba s'ťažovateľa trvá už 32 mesiacov, pričom nemá finančné prostriedky, aby si zvolil iného obhajcu.

S'ťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal opatrenie na odstránenie protiprávneho stavu zapríčineného okresným súdom, uložil okresnému súdu povinnosť zastaviť protiprávne konanie, povinnosť odvolať ustanovenú obhajkyňu a zopakovať doteraz vykonané tri hlavné pojednávania za účasti nového obhajcu.

II.

Z prípisu predsedníčky senátu okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2466 z 23. mája 2016 vyplýva, že žiadosti s'ťažovateľa o zopakovanie hlavného pojednávania vykonaného 21. apríla 2016 sa nevyhovuje a toto hlavné pojednávanie sa nezopakuje, keďže právo s'ťažovateľa na obhajobu bolo riadne zabezpečené, pričom obhajca riadne plnil svoje povinnosti.

Z prípisu predsedníčky senátu okresného súdu sp. zn. 11 T 66/2014 z 27. mája 2016 vyplýva, že žiadosti s'ťažovateľa o oslobodenie ustanovenej obhajkyne od povinnosti obhajovania nevyhovuje, pretože nie je na to daný žiadny dôvod.

Z prípisu ustanovenej obhajkyne sp. zn. Ko. 13/2016 z 29. júna 2016 adresovaného okresnému súdu vyplýva, že našla v poštovej schránke uvedeného dňa list v maďarskom jazyku, ktorý pripája. Vzhľadom na obsah listu, urážlivé výroky a podobné invektívy nemôže ďalej s'ťažovateľa obhajovať. Tento si pojem povinnej obhajoby vykladá svojsky tak, ako keby obhajca ex offio bol jeho poskokom a konal tak, ako si to on predstavuje a praje. Vzhľadom na závažnosť obvinenia ustanovená obhajkyňa žiada, aby bola oslobodená od povinnosti obhajovať s'ťažovateľa.

Z prípisu predsedníčky senátu okresného súdu sp. zn. 11 T 66/2014 z 11. júla 2016 adresovaného s'ťažovateľovi vyplýva, že nie je dôvod na oslobodenie ustanovenej obhajkyne od povinnosti obhajovania. Právo s'ťažovateľa na obhajobu je riadne zabezpečené, ak však s'ťažovateľ nie je s prácou ustanovenej obhajkyne spokojný, môže si obhajcu zvoliť sám.

Z prípisu ustanovenej obhajkyne sp. zn. Ko. 13/2016 zo 14. júla 2016 adresovaného okresnému súdu vyplýva, že ustanovená obhajkyňa realizovala „*priania*“ sťažovateľa týkajúce sa navrhovania dôkazov (aj takých, ktoré už boli predtým navrhnuté a sú v spise založené, na jeho prianie mu doručovala písomnosti – obžalobu a uznesenia krajských súdov, hoci tieto má jednoznačne k dispozícii). Zo strany sťažovateľa ide výslovne o zneužitie práva a šikanovanie osoby ustanovenej obhajkyne. Argumentácia okresného súdu, podľa ktorej trestná vec je pred skončením, nie je dôvodom na to, aby ustanovená obhajkyňa obhajovala sťažovateľa naďalej, keďže tento sám požiadal o zmenu osoby obhajcu. V danej veci neexistuje vzájomná dôvera medzi ustanovenou obhajkyňou a sťažovateľom, čo je pádnym dôvodom na zmenu v osobe obhajcu.

Z prípisu predsedníčky senátu okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2715 z 5. augusta 2016 adresovaného sťažovateľovi vyplýva, že nevzhladla dôvod, pre ktorý by bolo potrebné ustanovenú obhajkyňu oslobodiť od povinnosti obhajovať sťažovateľa.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. III. ÚS 152/03).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, podľa ktorej vo vzájomnom vzťahu medzi ním a ustanovenou obhajkyňou panuje nedôvera, čo vylučuje, aby ho i naďalej táto obhajovala. Podľa názoru sťažovateľa je ustanovená obhajkyňa pasívna a svoje zákonné povinnosti si riadne neplní.

Aj ustanovená obhajkyňa je presvedčená o nedostatku vzájomnej dôvery medzi ňou a sťažovateľom, pričom urážlivé výroky sťažovateľa na jej adresu, ako aj jeho šikanózne požiadavky na ňu ju primäli, aby sama požiadala o oslobodenie od povinnosti ďalej sťažovateľa obhajovať.

Podľa názoru ústavného súdu nie je v jeho právomoci v danom štádiu trestného konania do veci zasahovať, a preto podanú sťažnosť treba považovať za predčasnú.

Pokiaľ je sťažovateľ presvedčený o tom, že jeho právo na obhajobu nie je náležitým spôsobom zabezpečené, bude môcť uplatňovať túto námietku v odvolacom konaní, ale tiež (v prípade potreby) aj v dovolacom konaní. Ochrana označených práv sťažovateľa je preto v danom štádiu konania stále v rukách všeobecných súdov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2016